

<https://www.dn.se/ledare/amanda-sokolnicki-karnkraftsplanen-ar-ett-enormt-experiment-som-regeringen-kommer-angra/>

Amanda Sokolnicki: Kärnkraftsplanen är ett enormt experiment – som regeringen kommer ångra

Publicerad 2024-12-07

Alltid redo. Foto: Roger Turesson

Klimatomställningen kan inte tvingas på folk, säger regeringen. Men det är svårt att tänka sig en mer riskfylld lek med skattebetalarnas pengar än det gigantiska kärnkraftsexperiment som de nu planerar.

Detta är en text publicerad på Dagens Nyheters ledarsidor. Ledarredaktionens politiska hållning är oberoende liberal.

Amanda SokolnickiText

Utvald läsning i din mejlbox

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

Skaffa nyhetsbrev

Kristdemokraten Angela Merkel vägrar ge kritikerna rätt: hon ångrar ingenting. Om något, skriver hon i sina nyutkomna memoarer, så är det att hon [inte lade ner kärnkraften tidigare](#).

Invändningarna om att hon i och med nedläggningen gjorde Tyskland beroende av rysk gas, och tafatt i både säkerhetspolitiken och klimatomställningen, ger hon inte mycket för.

Men det spelar ingen roll att hon protesterar. Den naiva relationen till Ryssland är – trots att hon under så många år var Europas självklara ledare – på väg att bli hennes arv.

För politiska eftermälen har den egenheten: de skrivs inte av de drabbade. Och dagarna i rampljuset är få jämfört med de som följer, även för den som varit förbundskansler i 16 år.

Förstår Ebba Busch (KD) och Ulf Kristersson (M) det, undrar man ibland. De är så fokuserade på nästa strid att de verkar ha svårt att se det uppenbara: att deras stora kärnkraftexperiment riskerar att bli vad Ryssland är för Merkel.

Den stora – och definierande – misräkningen.

Det som i andra länder är oerhört komplicerat kommer att bli enkelt här, det är Tidöregeringen säker på. Vad baserar de det på?

Det är mycket möjligt att vi kommer att minnas dem som personerna som ”satte spaden i marken”, som det nu så glatt heter. Och att det inte alls kommer att vara någonting att vara stolt över.

Kärnkraft är en självklar del av energiförsörjningen, också i framtiden. Men regeringen vill bygga tio (!) nya reaktorer de kommande två decennierna. Och det första spadtaget ska tas före nästa val, är det sagt.

Den modell som man nu kastat fram i en utredning, där staten först erbjuder finansiering under själva byggandet och sedan dessutom en prisgaranti – som kunderna ska stå för – möttes i veckan av [en vägg av kritik](#). Också bland regeringens vänner.

För det förslag som nu läggs fram är inte seriöst. Incitamenten att satsa på andra energislag raderas ut fullständigt – i ett skede då vind och sol fyller en given funktion, och vi fortfarande inte vet vilka de bästa metoderna kommer att vara om bara några år. Dessutom är risken stor att det blir svenska skattebetalare som får stå för den, redan på pappret, saftiga notan.

Allt utifrån en glädjekalkyl som säger att tio reaktorer kommer att lösa Sveriges problem, till stor del på egen hand. Men finns det någon – ens i regeringen – som tror att det är realistiskt?

Finland har precis byggt en reaktor, och det tog 17 år. Den nästa blev aldrig av, på grund av besväret med den första.

Även Storbritanniens bygge av två reaktorer har försenats med flera år. [I veckan meddelade regeringen](#) därför att gamla reaktorer nu måste användas tio år längre än planerat.

Och kostnaderna? De har skenat: Det senaste budet är att de kommer att öka med 260 procent. Vi talar nu om mer än 600 miljarder kronor – för två reaktorer.

Och då är den prognosen ändå bättre än slutresultatet när fransmännen byggde sin senaste – också försenade – anläggning: det blev fyra gånger så dyrt som det var sagt.

Men det som i andra länder är oerhört komplicerat kommer att bli enkelt här, det är Tidöregeringen säker på. Vad baserar de det på?

Det verkar också finansminister Elisabeth Svantesson (M) undra. Och det skapar frustration, [kunde SvD berätta](#) efter att ha talat med källor i de olika partierna (6/4): Kristdemokraterna, Liberalerna och Sverigedemokraterna vill börja bygga, men Svantesson och hennes departement bromsar.

Hennes kollegor pratar med SvD om ”den moderata ängsligheten kring att få kritik”. Men frågan är om inte skiljelinjen snarare handlar om erfarenhet: att Moderaterna vet att beslutet kommer att följa med dem under lång tid.

Elisabeth Svantesson, med Thatcher som idol, känner sig inte särskilt lockad av att bli förknippad med det som har potential att bli det största planeekonomiska projektet – och misslyckandet – i Sveriges historia.

Och att Elisabeth Svantesson, [med Thatcher som idol](#), inte känner sig särskilt lockad av att bli förknippad med det som har potential att bli det största planeekonomiska projektet – och misslyckandet – i Sveriges historia.

En av källorna säger till SvD att utredningarna som nu presenterats kommer att lösa mycket, att "det blir irreversibelt för andra regeringar framåt". De kommer helt enkelt inte kunna backa från subventionspolitiken när kontrakten väl är påskrivna.

Det är sant. Men är det nödvändigtvis en bra sak för borgerlighetens relation till väljarna de närmaste tio, i värsta fall tjugo, åren?

Det är lätt att se scenariot framför sig: Skattebetalarna får betala surt för att några få storbolag garanterats saftiga vinster, medan de slår ut konkurrerande aktörer som annars hade kunnat stå för framtidens elproduktion. Redan i dag larmar företag om att de inte kan expandera på grund av elbrist. Hur blir det i det vakuum som kommer att uppstå när investeringar i andra kraftslag nu sinar till följd av enorma subventioner av kärnkraften?

För en regering vars enda svar på klimatkrisen är just kärnkraft – och som upprepat att man faktiskt inte kan kräva att väljarna ska bära den gröna omställningen på sina axlar – blir det extra pinsamt.

Inget vackert arv.